

άκουστός, άνευρίσκεται ἐπίσης ή αιτία διὰ τὴν δρούσαν κατὰ τὴν νύκτα ἀντιλαμβανόμεθα καθαρότερον τοὺς ἥχους. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς ἐκτροπῆς τοῦ ἥχου εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ ἀνάλογον τοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων. Αἱ μεταβολαὶ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θερμοκρασίας εἶναι ὡς αἱ μεταβολαὶ τοῦ δείκτου τῆς διαθλάσεως.

Κατὰ τὸν σημερινὸν πόλεμον ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς περιέργους παρατηρήσεις περὶ τῶν ζωνῶν τῆς σιγῆς. Ἡ περιεργότερά τῶν παρατηρήσεων τούτων ἔγεινε κατὰ τὸν βομβαρδισμὸν τῆς Ἀμβέρσης ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Van Everdingen τοῦ μετεωρολογικοῦ σταθμοῦ τῆς Οὐτρέχτης. Ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου ἥκουντο κύκλῳ τῆς Ἀμβέρσης εἰς ἀκτῖνα 85 χμ., πέριξ ὅμως τοῦ κύκλου τούτου εἰς δακτύλιον 60 χιλιομέτρων βάθους ἔξετίνετο ζώνη σιγῆς, δισταί ἐντὸς τῆς ζώνης ταύτης περιλαμβανόμεναι πόλεις Οὐτρέχτη, καὶ Ἀμστελόδαμον δὲ, ἥκουντο τὸ Γερμανικὸν τηλεβόλον. Ἐξω τῆς ζώνης ταύτης ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου, ἀνεγνωρίσθησαν δὲ καὶ ἔκει ζῶναι σιγῆς ἀλλὰ μὲν ἀλλοιώσεις τινάς, τῆς δροίας πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὰς ἀτμοσφαιρικὰς συνθήκας τῶν ἀπεικῶν χωρῶν. Ἐκ τῆς Βασιλείας ἥκουντο κανονικὸς καὶ διακεχιμένος ὁ ἥχος τοῦ τηλεβόλου, προερχόμενος ἐκ τοῦ Sennhein ἢ τοῦ Sundgan, ἐν τούτοις κατὰ τὰς δύο ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων οὐδεὶς ἥχος ἥκουντο. Τούναντίον εἰς διάφορα σημεῖα τῆς ἀνατολικῆς Ἐλβετίας εἰς τὰ καντόνια Winterthür, Zürich, Thurgovie εἰς τὸ Jungfraujoch καὶ εἰς τὸ καντόνιον Unterwalden ἥκουντο τὴν δευτέραν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων Ισχυρὸς ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου.

Αἱ ζῶναι τῆς σιγῆς περιβάλλονται ὡς εἴδομεν ἔξωτερικῶς ὑπὸ ζώνης εἰς τὴν δρούσαν ὁ ἥχος ἐν νέον γίνεται ἀκουστός. Ποιὸν δμως εἶναι τὸ βάθος τῆς δευτέρας ταύτης ζώνης καὶ ποιὸν τὸ πρακτικὸν δριον τῆς διαδόσεως τοῦ ἥχου; Τὸ δριον τοῦτο προσπαθεῖ ὁ καθηγητής Van Everdingen νὰ πρόσδιορισῃ διὰ τῆς μελέτης ὃσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρων μαρτυριῶν ἐκ τοῦ βομβαρδισμοῦ τῆς Ἀμβέρσης. Τὸ ζήτημα ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως εἶναι ζήτημα ἀποσθέσεως τοῦ ἥχου εἰς ἀπόστασιν τινά, ἐπὶ τῆς ἀποσθέσεως δμως τοῦ ἥχου ἐπιδρῶσι πλεύσται τοπικαὶ συνθῆκαι, ἐκ τῶν δροίων τινές ἀγνωστοὶ ἀκόμη, ἐνισχύουσαι δὲ ἡ ἔξασθενος τοῦ ἥχου ἀσχέτως πρὸς τὸ διανυόμενον

ὑπὸ αὐτοῦ διάστημα. Δὲν εἶναι ἀπίθανον δτὶ διὰ μεγάλας ἀποστάσεις τὰ κύματα τοῦ ἥχου ὑφίστανται τὴν ἐπίδρασιν καὶ τῆς σφαιρικότητος τῆς γῆς, ὅπως τὰ ἐρτζιανὰ καὶ τὰ σεισμικὰ κύματα.

Α. Σ. ΣΚΙΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΝΕΑ

Οἱ Ἀγγλικοὶ γαιανθρωποί

Ἡ ἔξορυξις ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν γαιανθρωπογνησίων ἀνήλθεν εἰς T. 265643030 κατὰ τὸ 1914.

Τὸ ποσὸν τοῦτο είχε τὰς ἔξης προελεύσεις	
Ἀγγλία	T. 184524238
Οὐαλλία	" 42179030
Σκωτία	" 38847362
Ίρλανδία	" 92400

Τὸ σάκχαρον καὶ ὁ πόλεμος

Ἡ Γαλλικὴ σακχαροποιία ἔπαθεν ἐκ τοῦ πολέμου σημαντικῶς. Κατὰ τὸ 1914 ἡ συγκομιδὴ τῶν τευτλῶν θά τε φθανεν εἰς 900000 T. σακχάρου, τὸ πλεῖστον δμως τῶν τευτλοφόρων γαιῶν περιλαμβάνεται εἰς τὸ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κατεχόμενον τμῆμα τῆς Γαλλίας.

Ἐπομένως ἐκ τῶν 104 σακχαροποιείων τῆς Γαλλίας εἰργάσθησαν μόνον 68 καὶ ὅχι τὰ μεγαλείτερα, ἡ δὲ παραγωγὴ δὲν ὑπερέβη τοὺς 325797 T. κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος. Ἡ αὐτὴ κατάστασις ἔξακολονθεὶ μέχρι σήμερον, οὕτως ὥστε ἡ Γαλλία εἰσάγει ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ σημαντικὰ ποσὰ σακχάρου. Τὸ ἄνοιγμα τῶν Δαρδανελλίων ἀναμένεται καὶ ὑπὸ τῶν Γάλλων βιομηχάνων πρὸς προμήθειαν τοῦ εὐθηνοτέρου Ρωσσικοῦ σακχάρου.

Αἱ πυρπολικαὶ βόμβαι τῶν Γερμανῶν.

Τὰ Γερμανικὰ πηδαλιούχονται καὶ ἀεροπλάνα ἔρριψαν ἐπανειλημμένως πλὴν τῶν ἐκρηκτικῶν καὶ πυρπολικάς βόμβας, αἵτινες ἔχουσι μεγάλην πυρπολικήν ἐνέργειαν. Περιέχουσι θερμίτην, μίγμα γνωστὸν πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ χρησιμεύον διὰ τῆς μεγάλης θερμότητος τῆς δροίων ἀναπτύσσει πρὸς συγκόλλησιν τοῦ σιδήρου.

Τὸ μῆγμα τοῦτο σύγκειται ἐκ μαγνητικοῦ δέξειδίου τοῦ σιδήρου Fe_3O_4 (λέπια τῆς σφυρολασίας τοῦ σιδήρου) καὶ κόνεως ἀργιλλίου, μὲ μικρὸν ποσὸν ἄλλου δέξειδίου παραχωροῦντος εὐκόλως τὸ δέξυγόν του, δπως τὸ δέξειδίον τοῦ χαλκοῦ CuO ή τὸ ὑπεροξείδιον τοῦ μαγγανίου MnO_2 . Έάν τὸ μῆγμα τοῦτο θερμανθῇ εἰς ἐν σημείον προκαλεῖται ζωηροτάτῃ δέξωθερμικὴ ἀντίδρασις. Τὸ ἀργιλλίον ἔνοῦται μετὰ τοῦ δέξυγόν του δέξειδίου καὶ παραγεται ἀργιλλος, δὲ ἀποχωρισθεὶς σίδηρος τῆκεται, τόση εἶναι ἡ παραγομένη θερμότης.

Ἐπειδὴ τὸ μῆγμα δὲν εἶναι εὔφλεκτον, ἡ ἀνάφλεξις γίνεται διὰ μεσολαβήσεως τοῦ εὐφλεκτοτέρου μίγματος διοξειδίου τοῦ βαρίου καὶ κόνεως ἀργιλλίου τὸ δποῖον ἀναφλέγεται ἀμέσως διὰ καψυλίου.

Ἡ Ἀγγλικὴ ἐπιτροπὴ ἡ δποία ἐμελέτησε τὰς ἐκ τῶν Ζέππελιν ωρφείσας πυρπολικὰς βόμβας ἐδημοσίευσε τελευταίως περιγραφὴν αὐτῶν καὶ ὀδηγίας κατὰ τῶν πυρκαϊῶν τὰς δποίας προκαλοῦσι. Τὸ σχῆμα τῆς βόμβας εἶναι κολουροκωνικὸν μετὰ σφαιροειδοῦς πυρθένους μεταλλικοῦ, φέρει δὲ τὸ εὔφλεκτον μῆγμα ἐντὸς κεντρικοῦ κολουροκωνικοῦ σωλῆνος ἔχοντος δπὰς καὶ περιβαλλομένου κυκλοτερῶς διὰ ὅρτινωδῶν οὐσιῶν αἴτινες συμπληροῦσι τὴν γόμωσιν τῆς βόμβας. Αἱ ὅρτινωδεις αἴται οὐσίαι συγκρατοῦνται διὰ σχοινίου περιελισσομένου ἔξωτερικῶς. Ἡ βόμβα κρατεῖται διὰ λαβῆς, καθ' ἥν δὲ στιγμὴν ρίπτεται, πιέζεται τὸ ἐλατήριον διὰ τοῦ δποίου ἀναφλέγεται τὸ καψύλιον τῆς.

Ἐνεκα τῆς ὑψίστης θερμοκρασίας τὴν δποίαν δὲ θερμίτης ἀναπτύσσει— 3000° —εἶναι δυσκολωτάτῃ ἡ κατάσβεσις τῆς πυρκαϊᾶς εἰς τὸ σημείον δπού ἡ βόμβα ἔπεσε, δύναται δμως νὰ ἐμποδιοθῇ ἡ ἔξαπλωσις τοῦ πυρός ἀν διαθέτωμεν πολὺ ὑδωρ. Ἐν ἐλλείψει αὐτοῦ προσφεύγουσιν εἰς τὸ χῶμα, χωρὶς δμως μεγάλην ἐπιτυχίαν, ἀν ἡ πυρκαϊὰ ἔξετάθῃ εἰς εὔφλεκτα ὑλικά. Σημειώτεον δτι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτῆς οἱ πυροβέσται πρέπει νὰ φέρωσιν ἀναπνευστικὰς προσωπίδας, διότι μεταξὺ τῶν ὑλικῶν τῆς βόμβας ὑπάρχει καὶ φωσφόρος τοῦ δποίου οἱ ἀτμοὶ εἶναι διαβρωτικοί.

Τὸ ἀντιμόνιον καὶ δ πόλεμος

Εἶναι γνωστὴ ἡ ἐπίδρασις τοῦ πολέμου ἐπὶ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς τιμῆς διαφόρων μετάλλων, χαλκοῦ, ψευδαργύρου, νικελίου, ὑδραργύρου. Γὸ Engineering τῆς 9 Ἰουλίου 1915 διατρίβει εἰδικῶς ὃς πρὸς τὸ ἀντιμόνιον, τὸ δποῖον ἔξ ὅλων τῶν «μικρῶν μετάλλων» εἶναι ἵσως τὸ σπουδαιότερον διὰ τὰς πολεμικὰς ἐπι-

χειρήσεις. Χρησιμεύει πρὸς σκλήρυνσιν τοῦ μολύβδου καὶ ἐπομένως εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὴν κατασκευὴν πολλῶν πυρομαχικῶν.

Τὰ μεταλλεύματα ἐκ τῶν δποίων τὸ ἀντιμόνιον ἔξαγεται εἶναι θειοῦχα καὶ δέξυγονοῦχα, ὑποβάλλονται δὲ πρὸς τοῦτο εἰς φρῦξιν καὶ ἀναγωγήν. Ἀπὸ τίνος ἐν τούτοις χρόνου δευτερεύουσα καὶ δμως σπουδαία πηγὴ ἀντιμονίου εἶναι τὰ μεταλλεύματα τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, εἰς τὰ δποῖα περιέχεται κατὰ διαφόρους ἀναλογίας. Κατὰ τὴν καμινείαν τῶν μεταλλευμάτων τούτων τὸ ἀντιμόνιον ἔνοῦται μετὰ τοῦ μολύβδου δστις χρησιμεύει δς συλλίπασμα, δὲ παραχθεὶς ἀντιμονιοῦχος μόλυβδος πωλεῖται ἀνέν περαιτέρῳ κατεργασίᾳ του.

Τὸ ἀντιμόνιον χρησιμεύει πρὸς τούτοις εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων, δπου περιέχεται 16% , καὶ ἄλλων κραμάτων εἰδικῶν (anti-friction) διὰ τριβεῖας ἀξόνων. Τὰ δέξειδια καὶ τὰ ἀλατά του χρησιμεύουσι πολὺ εἰς τὴν κεραμικήν, τὴν ἐλαιοβαφήν, τὴν φραμακευτικήν.

Ἡ κυρία παραγωγὸς ἀντιμονίου εἶναι ἡ Κίνα ἡ δποία ἔξηγας κατὰ τὸ 1913 μετάλλευμα T. 4250 καὶ μεταλλικὸν ἀντιμόνιον T. 12820. Τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἰαπωνίας τὰ δποία είχον σημασίαν πρό τινων ἔτῶν, ἔξηντλήθησαν. Ἀλλαι γδραι ἔξαγουσαι ἀντιμόνιον εἶναι τὸ Μεξικὸν τὸ δποῖον ἔστειλεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν T. 4000 κατὰ τὸ 1911, ἡ Αὐστραλία ἡ δποία ἔξαγει T. 2000 μεταλλεύματος καὶ τῆς δποίας ἡ παραγωγὴ, ἀντιθέτως πρὸς τὸ Μεξικόν, αὐξάνει καθημερινῶς, τέλος ἡ Γαλλία ἐκ τῆς δποίας ἔξωρύχθησαν T. 11000 μεταλλεύματος κατὰ τὸ 1912.

Δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν περὶ τῆς σημασίας τοῦ ἀντιμονίου διὰ τὴν κατασκευὴν βλημάτων ἐκ τῶν κυμάνσεων τῆς τιμῆς του. Κατὰ τὸ 1913 ἐπωλεῖτο πρὸς 810 fr. κατὰ T. ἔφθασε μάλιστα καὶ μέχρι 700 ἔως τὸν Ἰούλιον τοῦ 1914. Κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡ τιμὴ του ἀνήρχετο εἰς 1375 fr. καὶ εἰς 1500 fr. κατὰ Δεκέμβριον. Ἡδη, διαρκῶς ἀνατιμώμενον, ἔφθασε νὰ πωλῆται πρὸς 3000—3250 fr. κατὰ T.

Ἴταλικὴ βιομηχανία ἐκρηκτικῶν ὑλῶν.

Κατὰ τὸν ἕορτασμὸν τῆς ἐκατονταετηρίδος τοῦ Ἰταλοῦ χημικοῦ Ascanio Sobrero, τοῦ πρώτου, ὃς γνωστόν, παρασκευάσαντος τὴν νιτρογλυκερίνην, οἱ Molinari καὶ Quartieri ἐδημοσίευσαν ἐνδιαφέρουσαν στατιστικὴν περὶ τῆς βιομηχανίας τῶν ἐκρηκτικῶν ὑλῶν ἐν Ἰταλίᾳ. Ἡ στατιστικὴ αὐτῇ ἀποδεικνύει τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς προκειμένης Ἰταλικῆς βιομηχανίας.

Καθ' δλην τὴν Ἰταλίαν λειτουργοῦσιν 115 ἐργοστάσια πυρίτιδος κυνηγίου καὶ μεταλλείων, 8 ἐργοστάσια ἀκάπνου κυνηγετικῆς πυρίτιδος, 4 ἐργοστάσια δυναμίτιδος, 1 ἐργοστάσιον σεδίτου καὶ 3 ἐργοστάσια βροντώδους ὑδραργύρου. Τὰ ἐργοστάσια ταῦτα εἰναι ἴδιωτικὰ, παράγοντα 4500 Τ. ἐκρηκτικῶν ὄλῶν.

Τὸ κράτος ἔχει ἔδια ἐργοστάσια παραγωγῆς ἀκάπνων πυριτίδων πολέμου. Τὰ ἐργοστάσια ταῦτα, ἀλλοτε διεσπαρμένα, συνηνώθησαν τὸ 1893 εἰς ἓν εἰς Fontana, ὅπου παρασκευάζονται θεικόν καὶ νιτρικόν δέξ, νιτροκυτταρίνη καὶ νιτρογλυκερίνη. Ἀπὸ τοῦ 1896 τὸ μέγα τοῦτο ἐργοστάσιον προμηθεύει τὸν στρατὸν μὲ σωληνίτιδα διὰ τὰ τυφέκια καὶ βαλιστίτιδα διὰ τὰ τηλεβόλα. Αἱ ἀκαπνοὶ αὗται πυρίτιδες εἰναι μῆγμα νιτροκυτταρίνης καὶ νιτρογλυκερίνης.

Ἀπὸ τοῦ 1907 παρασκευάζεται ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τὸ νιτροτολούσολιον (tritolo-trotol) πρὸς πλήρωσιν ἐκρηκτικῶν ὀβίδων. Ἡ ἐκρηκτικὴ αὐτῇ ὥλη ἀπεδείχθη πλεονεκτοῦσα πρὸς γόμωσιν τορπιλῶν ἀντὶ τῆς πεπιεσμένης βαμβακοπυρίτιδος. Ἐπίσης παρασκευάζεται καὶ τὸ τετηγμένον πικρικὸν δέξ, ἀνάμικτον μετὰ διαφόρων οὐσιῶν πρὸς διευκόλυνσιν τῆς τήξεως αὐτοῦ. Ἡ πικρικὴ αὐτῇ πυρίτις φέρεται ὑπὸ τὸ δόνομα pertite.

Παραγωγή, τιμαι πετρελαίου.

Ἡ βιομηχανικὴ ἔξαγωγὴ τοῦ πετρελαίου δὲν εἰναι πολὺ παλαιά, ἥρχισε κατὰ τὸ δεύτερον ἡμίσυον τοῦ 19ου αἰῶνος εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας. Ἐνῷ κατ' ἀρχὰς ἡ χρῆσις του περιῳδίζετο εἰς μόνον τὸν φωτισμὸν, κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν ἔτυχεν ἐφαρμογῶν πολὺ σπουδαιοτέρων πρὸς παραγωγὴν κυνηγηρίου δυνάμεως. Εἶναι σήμερον πολύτιμον ἔφοδιον τῶν μαχομένων ἔθνων πρὸς κίνησιν ὑποβρυχίων, αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων.

Ἀπὸ τοῦ 1857 ὅτε ὁρόχθη τὸ πρῶτον φρέαρ πετρελαίου, ἡ παραγωγὴ του βαίνει καταπληκτικῶς αὐξάνουσα. Ὁ Edouard Payen παρέχει εἰς τὸν Économiste français τοὺς ἔξης πίνακας.

1857	T.	275
1860	»	66693

1870	T.	700818
1880	»	3897203
1890	»	9817695
1900	»	19570163
1905	»	28486424
1913	»	50798000

Ἡ παραγωγὴ τοῦ 1913 διανέμεται κατὰ χώρας ὡς ἔξης

Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι	T.	32315000
Ρωσσία	»	9247000
Μεξικὸν	»	3000000
Ρουμανία	»	1885000
Ἰνδίαι Ὀλλανδικὰ	»	1534000
Γαλικία	»	1087000
Ἰνδίαι	»	1000000
"Αλλαὶ χῶραι	»	730000

Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, αἱ ὅποιαι κατ' ἄρχας εἶχον τὸ μονοπόλιον τῆς ἔξαγωγῆς, ἔξακολουθοῦσιν ὃς βλέπομεν μέχρι σήμερον νὰ κατέχωσι τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν παγκόσμιον παραγωγὴν τοῦ πετρελαίου. Ἡ πρόσδος των εἰναι ἀξιοσημείωτος ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἡ παραγωγὴ των ἀπὸ τοῦ 1906 μέχρι τοῦ 1913 ἐδιπλασιάσθη, ἔφθασε μάλιστα εἰς 39000000 Τ. κατὰ τὸ 1914.

Τὴν δευτέραν θέσιν κατέχει ἡ Ρωσσία, ὅπου ἡ ἐπαρχία τοῦ Βακοῦ παράγει τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ Ρωσικοῦ πετρελαίου. Ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν Δαρδανελλίων ἐπέδρασε φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐπὶ τῶν τιμῶν, οὕτως ὥστε ἡ τιμὴ τοῦ Τ. κατῆλθεν ἀπὸ 198 εἰς 174 φρ. Τὸ αὐτὸ ἵσχυει καὶ διὰ τὴν Ρουμανίαν, ὅπου ἡ Κυβέρνησις ἡναγκάσθη νὰ διευκολύνῃ τὴν συγκράτησιν τῶν τιμῶν διὰ τῆς ἰδρύσεως μεγάλων ἀποθηκῶν πετρελαίου.

Αἱ τιμαὶ τῶν πετρελαίων ὑπέστησαν, διποτέ τόσαις ἀλλαι, τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πολέμου. Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1914 τὸ ἐκατόλιτρον ἐπιμάτιο φρ. 26.50 διὰ τὸ κοινὸν πετρέλαιον φρ. 36.50 διὰ τὸ ἄχρονον καὶ φρ. 44.50 διὰ τὴν βενζίνην. Μετὰ ἐν ἔτος (Ιούνιος 1915) αἱ τιμαὶ ἐφθασαν 29, 39 καὶ 47 φρ. κατὰ ἐκατόλιτρον.

A. Σ. ΣΚΙΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ